

Πρόλογος

Τα τελευταία χρόνια, ίσως βοηθούσης και της κρίσης, βιώνουμε μια πραγματικά εντυπωσιακή νοσταλγία για τα παλιά. Το κοινό ανταποκρίνεται με ενθουσιασμό και συγκινητική συμμετοχή σε κάθε μορφής σχετικές αναφορές στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Σημειώνεται καταϊγισμός εκδόσεων, ενώ τα δρώμενα και οι αναφορές στα ηλεκτρονικά και έντυπα μέσα είναι αναρίθμητα.

Άλλοι θέλουν να μάθουν, άλλοι να θυμηθούν, όλοι με κάποιον τρόπο να εμπλακούν. Οι μεγαλύτεροι με ακόρεστη διάθεση και πικρό χαμόγελο για όσα έφυγαν και εν μέρει βίωσαν. Οι νεότεροι με την «περιέργεια» να ακούσουν για μια εποχή που φαίνεται ότι είχε ό,τι μας λείπει, ή θα θέλαμε να είχαμε σήμερα περισσότερο: κοινωνική συμμετοχή, ανθρωπιά, ευγένεια, χαρά για δημιουργία, αξιοπρέπεια, εργατικότητα, ειλικρινή συναισθήματα και τόσα άλλα...

Όπως μου έγραψε ένας διαδικτυακός φίλος: «Ούτως ή άλλως μπορείς πάντα να νιώθεις νοσταλγία για κάτι που δεν έζησες ή για έναν τόπο που δεν επισκέφθηκες ποτέ. Αρκεί να έχεις φαντασία και κάποιου είδους, δικαιολογημένη ή όχι, περιφρόνηση για τα στραβά της εποχής σου».

Έτσι κρατάτε στα χέρια σας ένα ημερολόγιο του 2019 για την Ελλάδα (και όχι μόνο την Παλιά Αθήνα) της περιόδου 1880-1940. Στόχος αυτής της έκδοσης είναι να εστιάσουμε και να αναδείξουμε, μέσα από την καθημερινότητα των προγόνων μας, τα μυστικά της κοινωνικής επιτυχίας τους, αλλά και τις μικρές αδυναμίες τους.

Καλή Χρονιά!

Θωμάς Σιταράς

Ιανουάριος

Α! Ήξιζε τον κόπον να σχίση τις ωκεανούς και να έλθη εις τας Αθήνας τον εφετεινόν χειμώνα διά να απολαύση τον ήλιον του Ιανουαρίου με όσν μακαριότητα τον απέλαυσεν η ρωμποσύνη! Δύο χειμώνες ακόμη τοιούτοι και το λευκόν άστν αποκτά οριστικώς φήμην Νίκαιας, με κίνδυνον, έστω, η αθρόα συρροή των ξένων να αφυπνίση του μακαρίου ληθάργου της την δημοτικήν αρχήν μας. Εν μέσω χειμώνας έβαλλεν έαρ και αντί χιώνων ο γλυκύς χειμερινός ήλιος εκύλιε τας ακτίνας του επί χλόης και πρωίμου ανθοφορίας. Ανεζωογονήθησαν οι περίπατοι, σχεδόν ηρημούνται αι απογευματιναί και ήλθον εσπέραι σεληνοφεγγείς, καθ' ας το Ζάππειον και η οδός Σταδίου προσείλκυον περισσότερον κόσμον ή όλαι ομού αι συνυπάρχουσαι εσπερίδες των αιθουσών.

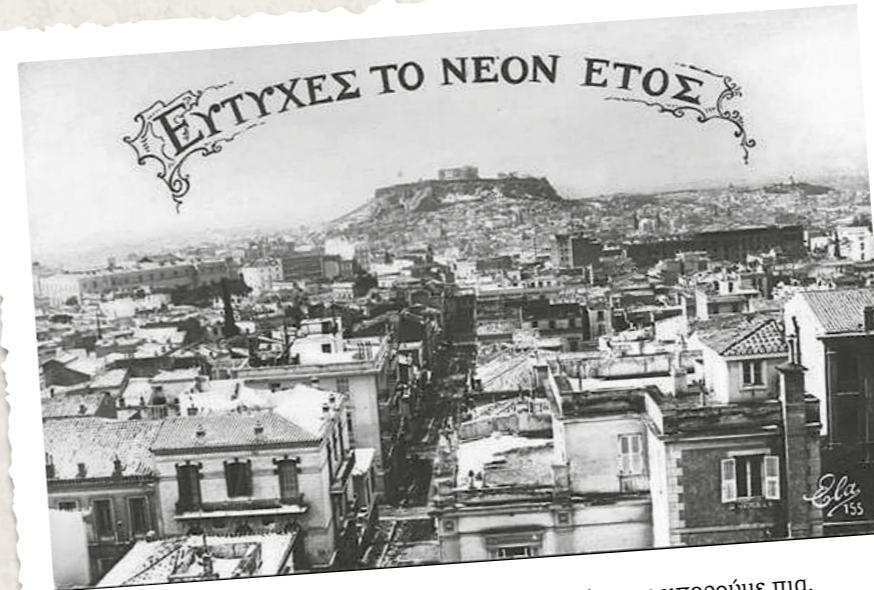
Αι πρωινάί ιδίως παρελάσεις του ωραίου κόσμου των Αθηνών διά της δενδροστοιχίας και άνωθι του κήπου των Μουσών, κατά την ώραν της αλλαγής της φρουράς, είχαν τι το εξόχως θεαματικόν υπό πάσαν έποψιν. Είδος ανεπισήμων καλλιστείων ετέλουν εκεί αι κομψαί Ατθίδες και το γέρας προθύμως απένεμον οι συμπεριπατηταί ελλανοδίκαι εις θαυμασμόν και βλέμματα και, τις οιδεν, ίσως κάπου-κάπου και εις ειδύλλια, ζηλοτύπως κρυπτόμενα όπισθεν των δένδρων και των εκ προμελέτης συμπτώσεων.

Ο Αθηναίος διασκεδάζει. Έκαστος εκ των ενόντων, και συμφώνως προς τας απαιτήσεις της τάξεώς του εννοεί να διεκδικήση όσον δύναται τα δικαιώματά του επί του συμποσίου της ζωής. Έχει τις άλλως τόσας σοβαράς σκέψεις να κωνεύση, τόσα ανούσια να γευθή, ομού με τον φορολογημένον καφέν, ώστε ολίγη άνεσις ψυχαγωγίας δεν είναι ποσώς περιττή.

Και τις μένει αμέριμνος, σας παρακαλώ, εις την κηφνοκυψέλην αυτήν ήτις καλείται Αθήνα; Μήπως οι κυβερνήται, οι αεννάως εξαντλούντες τας αριθμητικές των γνώσεις εις καταμέτρησην των κομματικών των δυνάμεων, οι δημόσιοι υπάλληλοι οι εργαζόμενοι τόσον όσον αρκεί διά να μη αιμωδιάζωσιν εξ ακινησίας, οι σπουδασταί, οι αιωνίως περιπολούντες εις το ταχυδρομείον διά συστημένας επιστολάς ή το high-life της αθηναϊκής κοινωνίας; Και ύστερον από αυτήν την πυρετώδη δράσιν, είναι έγκλημα αν επέρχεται αυτόματος η δίψα των διασκεδάσεων;

Η περίοδος των χορών προμηνύεται πλουσία εφέτος. Η απόκρως πλησιάζει και είναι καιρός να οργιάση το χρήμα!

(λίαν αισιόδοξο κείμενο με το οποίο ξεκίνησε τη χρονιά η εφημερίδα «Αθηναϊκός Αστήρ», 1896)

Ευχές από μια Αθήνα που μόνο να ονειρευόμαστε μπορούμε πια.

Μια σπάνια απεικόνιση «εισιτηρίου» για το μνημείο της Ακρόπολης (1835).

Ήταν μια εποχή που τα παιδιά έτρεχαν στους δρόμους χωρίς φόβο. Ακόμα και η μοιρασιά των εισπράξεων από τα κάλαντα γινόταν ανέμελα.

Του Αϊ-Γιάννη του Βαπτιστή και κάποιοι «επαγγελματίες» έχουν την τιμητική τους... («Ο Τύπος», 1939)

Ιανουάριος

31 Δευτέρα

Παραμονή Πρωτοχρονιάς

1 Τρίτη

Πρωτοχρονιά,
Βασιλείου του Μεγάλου

2 Τετάρτη

3 Πέμπτη

4 Παρασκευή

5 Σάββατο

6 Κυριακή

Θεοφάνια

7 Δευτέρα

Ιωάννα, Ιωάννης, Πρόδρομος

8 Τρίτη

9 Τετάρτη

10 Πέμπτη

11 Παρασκευή

Θεοδοσία, Θεοδόσιος

12 Σάββατο

13 Κυριακή

Best seller για τον Ιανουάριο ήταν τα κάθε λογής Ημερολόγια με ποικίλο και χρηστικό βεβαίως περιεχόμενο (Ημερολόγιο Σκόκου, 1917).

«Ωρολογοποιός μανιακός, σοσιαλιστής, αγωνιζόμενος να επικρατήσει το δόγμα της εργασίας εις τὰς εργατικές τάξεις, εκρέμασεν εις τὴν βιβλίον του ωρολογοποιείου του ἐνὸς ωρολόγι μετὰ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφήν: «Ὁ ρολόγιον σοσιαλιστικόν, μὴ ἐργαζόμενον παρὰ 8 ὥρας καθ' ἑκάστην».

Ο τρόπος με τον οποίον επικοινωνούσαν οι έμποροι με τους πελάτες τους είναι ένα κεφάλαιο από μόνο του. Έγραφαν όπως τους ερχόταν, κάτι που δεν τους εμπόδιζε να προκαλούν συμπάθειες αλλά και ιλαρότητα. Στο παράδειγμά μας μένουμε εκπληκτικοί μπροστά στην καλπάζουσα φαντασία ενός ωρολογοποιού, ολίγον σοσιαλιστή («Εσπερινή Ακρόπολις», 1898).

ΟΙΚΟΣ ΚΟΥΚ

Τὸ γραφεῖον Κούκ λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ καταστήσῃ γνωστὸν εἰς τὸ κοινὸν τῶν Ἀθηναίων καὶ Πειραιῶς ὡς καὶ τῶν περιχώρων, ὅτι ἀνέλαβε τὴν ἐνταῦθα ἐγκατάστασιν τῶν κατὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνας ἐλευσομένων ξένων.

Παρακαλοῦνται ὅθεν οἱ κατέχοντες δωμάτια ἐπιπλωμένα νὰ δηλώσωσι τοῦτο εἰς τὸ ἄνω ρηθὲν γραφεῖον Κούκ.

Τὰ δηλωθέντα δωμάτια

Τὰ μέχρι προχθὲς δηλωθέντα δωμάτια ἀνέρχονται περίπου τὰς 14 χιλιάδας κατὰ τὰς γενομένας ἡμῶς ἐπισκέψεις ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ πρακτορείου Κούκ ἀποδεικνύεται ὅτι πολλὰ τούτων εἶνε ἀκατοίκητα. Μάνδρες καὶ πλυσταρεὰ δισεκκευασμένα εἰς δωμάτια. Ἐννοεῖται ὅτι κατόπιν τῆς ἐξελέγξεως τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ ὑπάλληλου τοῦ Κούκ ἀπηλείφθησαν τοῦ καταλόγου αἱ δηλωθεῖσαι αὗται τρῶγλαι.

Το γνωστό αγγλικό ταξιδιωτικό γραφείο Thomas Cook είχε αναλάβει τη διαχείριση της φιλοξενίας των ξένων περιηγητών που θα κατέκλυζαν τη χώρα μας με αφορμή τους πρώτους Ολυμπιακούς Αγώνες (1896).

Ότι έσπευσαν κάποιοι να προσφέρουν με το αζημίωτο μάνδρες και πλυσταριά ήταν αναμενόμενο...

Ιανουάριος

14 Δευτέρα

15 Τρίτη

16 Τετάρτη

17 Πέμπτη

18 Παρασκευή

19 Σάββατο

20 Κυριακή

Αντωνία, Αντώνιος

Αθανασία, Αθανάσιος

Ευθυμία, Ευθύμιος

21 Δευτέρα

22 Τρίτη

23 Τετάρτη

24 Πέμπτη

25 Παρασκευή

26 Σάββατο

27 Κυριακή

Αγνή, Μάξιμος

Αναστάσιος, Τιμόθεος

Ξένη

Γρηγόριος, Μαργαρίτα

Ξενοφώντας

Η Πάτρα με τα «Ψηλά Αλώνια» της.

Γιορτή των Θεοφανίων στη Βέροια (1906).

Για να μην ξεχνάμε και την ελληνική επαρχία, μια εικόνα από λαϊκή αγορά στη Σπάρτη (1907).

Χαρακτηριστική εικόνα της καθημερινότητας της ελληνικής επαρχίας.

Ιανουάριος

28 Δευτέρα

29 Τρίτη

30 Τετάρτη

Των Τριών Ιεραρχών
(σχολική γιορτή)

31 Πέμπτη

Η Αθήνα το 1906.
Η ραγδαία της ανάπτυξη προκαλεί εντύπωση.

Σημειώσεις

Blank lined area for notes.

ΣΥΓΧΡΟΝΑ... ΚΑΤΑ ΣΥΝΘΗΚΗΝ ΨΕΥΔΗ... ΠΟΥ ΛΕΓΟΝΤΑΙ

Ένα γαλλικόν περιοδικόν άποκαλύπτει τὰ σύγχρονα «κατά συνθήκην ψεύδη». Καί υποστηρίζει π. κ. ότι συνά :

«Ο γ ρ α μ μ α τ ε υ ς λέγει : «Ο κ. Διευθυντής είνε σέ μιά πολύ ένδιαφέροσα διάλεξι.

«Ο κ ο μ μ ω τ ή ς λέγει : Σέ μιά στιγμή είνε στάς διαταγάς σας.

«Η υ π ά λ λ η λ ο ς τ ο υ θεσπιαρίου λέγει : Θα ζεσταθήτε πολύ στή σάλλα.

«Ο δ ο σ ν τ ο ι τ ρ ο ς λέγει : Δεν θά νοιώσετε τίποτα.

«Ο μ ι κ ρ ο π ω λ η τ ή ς τ ο υ δρόμου λέγει : Είνε ή τελευταία μου τιμή.

«Ο π ω λ η τ ή ς τών αυτοκινήτων λέγει : Πέντε λίτρα στά 100 χιλιόμετρα.

«Η μ ο δ ι ο τ ρ ο λέγει : Είνε μιά φιλική τιμή και νά μή τό πήτε σέ κανένα.

«Ο ι ρ ι λ ε ν ά δ ε ς λέγουν : Σεύρατε, καλέ, πώς δεν λέω ούτε λέξι σέ κανένα.

«Ο ν ι κ η μ έ ν ο ς πρωταθλητής λέγει : Δεν έκαμα προπόνοι επί 10 ήμερες.

«Ο ε κ δ ό τ η ς λέγει : «Εδιάθασα μέ μεγάλο ένδιαφέρον τό θιβλίον σας, αλλά λυπούμαι...πού δεν μου μένει καιρός νά τό εκδώσω.

«Η ά ν θ ρ ο π ω λ ι ς λέγει : Τά έκω κόψει σήμερα τό πρωί...

«Η κ ο σ μ ι κ ή κυρία λέγει : Είνε ή καλλιτέρα μου φίλη.

«Ο γ έ ρ ο ς λέγει : Στόν καιρό μου δεν εγίνοντο αυτά.

«Ο π ε λ ά τ η ς λέγει : Θα σκεφθώ και θα ζαναπεράσω.

«Ο ρ ή τ ω ρ λέγει : «Ένα τελευταίο λόγο.

«Ο ρ ά π τ η ς λέγει : «Όλα τὰ ύφασματά μου είνε άγγλικά.

«Ο δ ι κ η γ ό ρ ο ς λέγει : Δεν θά ήμουν εδώ άν δεν ήμην πεπεισμένος διά τήν άθωότητα αυτού τού ανθρώπου. φαίνεται ότι δεν έκει άδικο. Λέγονται, άλλως τε, και τόσα άλλα πολλά κατά «συνθήκην ψεύδη» εις τήν ζωήν που...δεν λέγονται και φυσικά δεν...γράφονται !

Το περιρρέον σύνθημα της Παλιάς Αθήνας ήταν «Μαζί με τη Γαλλία για άλλα μεγαλεία». Ανταποκρίσεις από το Παρίσι έβλεπαν καθημερινά το φως της δημοσιότητας στον ελληνικό Τύπο.

Ώράριον

Πτωχός, φουκαράς και μπούμ, πράγματα σιληθώς σμφυή, έμ-θήκε χθές εις φιλικόν γραφείον, τριών τα χείρα του., Και διά νά μή παρεξηγηθ ή τώσον συνήθης χειρονομία του αυτή, έσπεισε νά δώση εξηγήσεις :

—Αυτή τη φορά, παιδιά, δεν τριβώ τὰ χείρα μου μονάχα από τό κρόν... Τὰ τριβώ από εύχαριστική...

—Δόξα τώ Θεώ! ειπε κάποιος.

—Ωστε είσαι εύχαριστημένος ;

—Άκούς, λέει!... Και πολύ εύχαριστημένος μάλιστα!... Άκούστε!... έπρόθεσε και ξετρυπάνοντας άπ' τήν τσέπη του έκει «εβθετράσι» άρχισε νά διαβάξη :

«Δευτέρα: 9 έως 11 Τράπεζα της Ελλάδος, 11—1 Τηλεφωνική Έταιρεία.

«Τρίτη: Τράπεζα Αθηνών, Κτηματική Τράπεζα.

«Τετάρτη: Έθνική Τράπεζα, Τράπεζα Άγροτικής.

«Πέμπτη: Τράπεζα Κωστοπούλου, Έμπορική Τράπεζα της Ελλάδος.

«Παρασκευή: Αμερικαν Έξπρες, Ηλεκτρική Έταιρεία.

«Σάββατον: Λαϊκή Τράπεζα, Ίονική Τράπεζα.

—Κυριακή!... ρώτησε κάποιος.

Τήν Κυριακή!...

—Τήν Κυριακή διαπαύομαι!... άπάντησε ό έρωτώμενος άξιοσπεπώς. Μένω στό κρεβάτι μου ώς τό μεσημέρι!...

—Μά, καλά!... έρώτησε άλλος, άφού έπρσσε ή πρώτη κατάληξι. Και τίς άλλες μέρες τι κάνεις στίς Τράπεζες ; Μήπως εγίνες πλούσιος, χωρίς νά τό μάθουμε και παρακολουθείς τὰ συμφέροντά σου ;

«Έλυστε επί τέλους τό πρόβλημα ;

—Και βεβαίως!... Έλυσα τό πρόβλημα της θεομάνειας!... Χάρη εις τὰ καλοριφέρ των εύγεστατων αυτών Ιθρυμάτων, ζεσταίνομαι κάθε πρωί θεία, διαβάζω τήν εφημερίδα μου έν άνέσει, τακτοποιώ τίποτε σημειώσεις μου και γιά νά μή παρεξηγούμαι, έκαμα ένα «ωράριον», όπως βλέπετε, περιμένοντας τόχα κάποιον...

—Και τ' άπόγευμα ;

—Τρυπώω σέ κανένα λαϊκόν κινηματογράφον και χουζουρεύω!...

—Και δεν ενσχλείσαι από τήν άτμόσφαιραν τού πλούτου ;

—Πο!... Και τί είνε ό πλούτος; Παλιόχαρτα, μη πληρωτέα πλέον επί τη έμφανίσει!... Έπειτα είμαι άλιγαρέψ!...

Και, μέ τήν άλήθεια, ήταν!...
Γ. ΑΝΝΙΝΟΣ

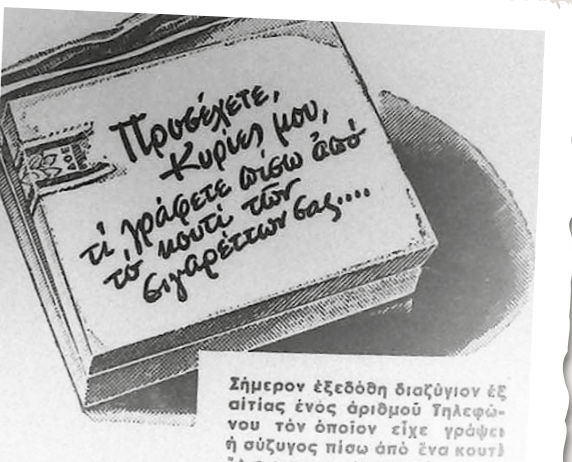
Οι πρόγονοί μας είχαν αναπτύξει δικές τους τεχνικές αντιμετώπισης της κρίσης. Έτσι για να παίρνετε ιδέες... («Πρωία», 1940)

Έκ τής ΕΠΗΜΗΝΙΟΥ συγγαγής Φοίβου τού έξοχωτάτου Ιατρού κ. Πύρλα έρεκνίζόμεν τὰ εξής Ιατρικά παραγγέλματα :

«Ο γάμος δεν είνε εύτυχής διά τού μεγάλου πλούτου, ούτε διά τής σωματικής καλλονής τής συζύγου, ούτε διά τής πικιδείας εις τās γλώσσας ελληνικήν, γαλλικήν και άγγλικήν, ούτε εις τήν προς άλλήλους καλήν συμπεριφοράν, άλλλ' έταν τὸ άνδρόγυνον ζή έν όμορφονή. Τούτκ δέ έν τῃ κερχλίῳ τής Δημοσίας Ὑγιείας ύπερ πραγματοποιείται περι τής μεγάλης χρονομότητος τής καλής ζωής μαγειρικῆς εις τās οικοδοσποινας!!»

«Οί θιέποντες παρ' ήμιν έλπιζομεν τήν κορκσίαν εύχης έργον είνε άν εισήγαγον τήν εκμάθησιν τής τέχνης τού μαγειρεύειν, άντι ν' άπασχολώσι (sic) τὰ κορκσίκ εις τὰ παρχλόγκ και άπρεπη (sic) γυμνάσιου τού σόμακτος, ν' άπασχολώσι τούτκ εις τήν εκμάθησιν τής τέχνης τής μαγειρικῆς.»

Ένας από τους πιο ιδιόρρυθμους γιατρούς της Αθήνας, στο δεύτερο ήμισυ του 19ου αιώνα, ήταν και ο πολυγραφότατος Ιωάννης Πύρλας. Οι απόψεις του αντικατοπτρίζουν με τον πιο σαφή τρόπο τα κοινωνικά ισχύοντα της εποχής του.

Φεβρουάριος

Τι ακαλαίσθητος αυτός ο Φεβρουάριος του 1896! Μας εστέρπσε τόσα ωραία πράγματα, αποτελούντα οιονεί μέρος της αθηναϊκής ζωής μας· και εν πρώτοις τας θαλπεράς περιπτώξεις του αιωνίου φίλου μας, του ηλίου· έπειτα την απaráμιλλον γλαυκότητα του αττικού μας ουρανού και μετ' αυτής την παροιμιώδη διαύγειαν των θαυμασίων οριζόντων του άστεως, και τέλος, το ποιητικώτερον όλων, την μαγικήν, την ασύλληπτον εκείνην φυτείαν των ίων, ήν καθ' εσπέραν συνειθίσαμεν να βλέπωμεν αναθάλλουσαν δι' ολίγα λεπτά της ώρας επί της φαλακράς κλιτύος του Υμηττού υπό την δροσόρραντον φωταύγειαν της δύσεως.

Εξέλαβε, φαίνεται, ο αγροίκος το ιοστέφανον άστυ μας ως ακτήν τινα της Γροιλανδίας και εξέχυσε την ανίσχυρον λύσαν του... [...]

Κατά των αγρίων διαθέσεων του αναπήρου μνός αποτελεσματική αντίδρασις γίνεται εις τας κομψάς φιλοξένους αιθούσας. Ο κοσμοπολίτης συρμός των five o'clock tea κυριαρχεί και παρ' ημίν, και είνε εξ εκείνων, καθ' ων ουδείς μισόκαινος παραπονεΐται.

Διέρχεται τις ώρας τοσούτον ευαρέστους και τερψιθύμους εν αναστροφή μετά τόσου καλού και ιδίως ωραίου κόσμου, ώστε λησμονεί προς στιγμήν και τας στερεοτύπους κατά του δημάρχου μεμψιμοιρίας διά τον βόρβορον των οδών, και τας κλασικάς εναντίον του χειμῶνος εγκλήσεις δια την επιμονήν του. Ο καιρός και ο δήμαρχος μένουν προς στιγμήν ήσυχοι και συγκεντρούται τις πλειότερον εις τας αισθήσεις και την αισθητικήν του. [...]

Αθήναι άνευ ηλίου είνε κοινή πόλις, έχουσα μόνον εις βάρος της την ακαλαισθησίαν των δημοτικών της αρχόντων και την φορτικήν παρακαταθήκην ολίγων λειψάνων της αρχαιότητος, τα οποία μας στοιχίζουν τόσους εξευτελιστικούς παραλληλισμούς και τόσας μεμψιμοΐρους επικρίσεις. Αλλά Αθήναι ηλιόλουστοι είνε η γλαυκή, η διαυγής, η λευκή πόλις του ηλίου, των ίων και του Παρθενῶνος.

(κείμενο της εφημερίδας «Αθηναϊκός Αστήρ», 1896)

Εκδρομείς στην Ολυμπία. Η φύλαξη των μνημείων αφημένη στον πατριωτισμό των Ελλήνων. Κατά τα άλλα κοστούμι, καπέλο και γραβάτα δίνουν τον τόνο (1901).

—Πῶς λέγεται ὁ καινούργιος φίλος σου;
—Λουδοβίκος.
—Δέκατος πέμπτος ἢ δέκατος ἕκτος;

Με τέτοιες άσπονδες φίλες να σε περιτριγυρίζουν δεν σε σώζουν ούτε σκόρδα Τριπόλεως!

Ο ΤΥΠΟΣ ΜΑΣ

Ἐκ τῆς Ἱστορίας τῆς Τήνου :
Ἡ άστυνομική ἡμῶν ἀρχή ἀπηγόρευσε τὴν περιπλάνησιν τῶν χοίρων εἰς τὰς ὁδοὺς, καὶ διέταξε τὴν ἐν γένει καθαριότητα τῆς πόλεως, μέτρα ἅτινα συντελοῦσι βεβαίως εἰς τὸ νὰ φανῶμεν ὅτι καὶ περὶ τῆς ὑγείας τῶν κατοίκων τῆς πόλεώς μας φροντίζομεν, καὶ ὅτι δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ συμβαδίζωσι οἱ ξένοι εἰς τὰς ὁδοὺς μετὰ τῶν εὐγενῶν τούτων ζῶων. »

«Αλίευμα» από την «Ηχώ» της Τήνου ὅπως αναδημοσιεύτηκε στο «Άστυ» του 1886.

ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ.

Ἄχρι χθὲς ὑγιέστατος φίλος κ. Β. Βεστρίλης ἐμπορευόμενος, διαφυγὼν τὴν προσοχὴν τῶν οἰκείων του ἠρραβωνίσθη. Ἐλάχισται ἐλπίδες διασώσεώς του ὑπάρχουν.

Πρωτότυπος τρόπος να αναγγείλεις τους αρραβώνες σου... (1910)

Φεβρουάριος

28 Δευτέρα

29 Τρίτη

30 Τετάρτη

Των Τριών Ιεραρχών
(σχολική γιορτή)

31 Πέμπτη

1 Παρασκευή

Τρύφωνας

2 Σάββατο

Υπαπαντή Ιησού Χριστού

3 Κυριακή

4 Δευτέρα

Ισιδώρα, Ισιδώρος

5 Τρίτη

6 Τετάρτη

Φώτιος

7 Πέμπτη

8 Παρασκευή

Ζαχαρίας

9 Σάββατο

10 Κυριακή

Χαράλαμπος, Χαρίκλεια,
Χαρίλαος

Ο Πειραιάς με τα ιστιοφόρα του (1852).

Η ωραία Θεσσαλονίκη στα τέλη του 19ου αιώνα με έναν «αγνωρίστο» αλλά καλά οχυρωμένο Λευκό Πύργο.

Δικαστικά.
Ειρηνοδίκης. "Έλα 'δῶ σὺ μάρτυρα. Τὸν Γιώργη Στραβοκά-
βουρα τὸν γνωρίζεις καθὼς καὶ τὸν Γιάννη Μαχμουρλή;
Μάρτυς. Μάλιστα, εἶνε ἀδελφός μου.
Ειρηνοδίκης. Πολὺ καλά. Συμφέρον τίποτε δὲν ἔχετε, συγ-
γένεια καμμία. Ὁρκίσου.

Ειρηνοδίκης. Πλασίασε, σὺ κυρῆ. Πῶς νομαΐζεσαι;
Ἐυαγομένη. Σοφοῦλα Σοφουλοπούλου.
Ειρηνοδίκης. Κάτοικος Ἀθηνῶν καὶ χριστιανή;
Ἐυαγομένη. Βέβαια χριστιανή. Τί λόγος. Τὴ λαμπρῆ, δόξα
ᾧ Θεῷ, μετᾶλαξα ἀκόμα.
Ειρηνοδίκης. Πόσον ἐτῶν εἶσαι;
Ἐυαγομένη. Ὅ,τι κι' ἂν εἶ; πῶ θὰ εἶ; γελάσω, μόνο βά-
λετε εἰσοσι καὶ πάλι βλέπουμε.
Ειρηνοδίκης. Τί δουλειὰ κάμεις;
Ἐυαγομένη. Μὴ τὸν ἄνδρα μου, ἔτσι μαθεῖς, δηλαδή εἶμαι
παντρεμμένη. Δουλεῖα τοῦ σπητιῶ, πῶς νὰ τὸ πῶ. Κυττάζω τὴ
νοικοκυριῶ μου.
Ειρηνοδίκης. Κατάλαβα. Πάρε ὄρκο.
Ἐυαγομένη. Νὰ τὸ πῶ τοῦ ἄνδρα μου. Τί λογῆς, ἔτσι μο-
ναχὰ πέρνουν ὄρκο!
Ειρηνοδίκης. Βρὲ πάρε ὄρκο, ὅτι θὰ πῆς τὴν ἀλήθεια.
Ἐυαγομένη. Ἄς τὸν πάρη ὁ ἄνδρας μου. Πὰ πὰ πὰ. Δὲν
γίνεται.

Ὅταν ἡ Θέμις εἶχε ἀκόμη κέφια.
Ἀπὸ τὸν σατιρικό «Ἀριστοφάνη» τοῦ 1880.

Καταχωρίζομεν τὸ κάτωθεν πρότυπον καταλόγου, διότι
κατὰ κεφάλαια δὲν πρέπει νὰ γίνωνται

DABLE D'HOTE

ou

PARADIS

Menu du 27 Mai

Denèr

Consommair au croiton.

Roioyet, brit.

Janbon à là gelée.

Vaun roti solade

Glass

Dessert.

Αυτά παθαίνει όποιος δεν ξέρει τα όρια
του. Ευτυχώς που το dable (αντί για το
σωστό table-τραπέζι) δεν το έκανε diable -
οπότε σίγουρα θα γράφαμε
για τον δαίμονα του τυπογραφείου
(«μαργαριτάρια» του 1875)!

Φεβρουάριος

11 Δευτέρα

Βλασία, Βλάσιος

12 Τρίτη

13 Τετάρτη

14 Πέμπτη

15 Παρασκευή

16 Σάββατο

17 Κυριακή

Τελώνου και Φαρισαίου
(αρχή Τριωδίου)

18 Δευτέρα

19 Τρίτη

20 Τετάρτη

21 Πέμπτη

22 Παρασκευή

23 Σάββατο

24 Κυριακή

Του Ασώτου

Η Ακτή Ποσειδώνος το 1930. Η ανάπτυξη του Πειραιά σε σχέση με τις προηγούμενες δεκαετίες είναι παραπάνω από εμφανής.

Απόκριες του 1934 και τα «άρματα» βγήκαν στους δρόμους...

Στην Καλλονή της Λέσβου η σαρδέλα ξεχειλίζει φρέσκια φρέσκια απ' τα βαρέλια.

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ
Ο ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ
Κικούβγα κι' άσπλαγνη Κική,
τά μάτια σου είνε σαν φακούς.
Βάλε στην πάντα την αιδώ,
πόζαρε λίγο νά σε δώ,
άι! κι' άσε τός περιστροφάς
κι' έξγα και κούτα με ά ν φ ά ς.

Ο ΠΕΡΒΟΛΑΡΗΣ
Ρέ θείο άγγελουδι μου,
τί μου φουρκίζεσαι;
έσύσαι τό λουλουδι μου,
τ' ά ν θ ί ζ ε σ α ; ;

Δέ θέλω νά κικιώνουμε
νά μου πικραίνεσαι,
κι οί δυό μ'ις νά μ'αλώνουμε
γιατί μα ρ α ί ν ε σ α τ' ! ..

Ο ΦΟΥΡΝΑΡΗΣ
Φρατζόλα είσ' έφτάζυμη,
γιομάτη γουστιμάδα,
μά μ'άμπλεξες με φούναρη
κ'ι θάγγης... πα ξ ι μ ά δ α .

Ερωτικά τραγούδια...
της γειτονιάς.
Του Αγίου Βαλεντίνου γαρ.

Απόκριες του 1934. «Κατεβάζω τις μισές κι' ανεβαίνει ο βερεσές» τραγουδά ο κόσμος ανέμελα στους δρόμους.

Φεβρουάριος

25 Δευτέρα

26 Τρίτη

27 Τετάρτη

28 Πέμπτη

Τοικνοπέμπτη

Σημειώσεις

Οι επαρχιώτες που κατέκλυζαν το «κέντρο» ήταν πάντα οι αγαπημένοι των γελοιογράφων («Τύπος», 1939).

Καθημερινή σκηνή στις προκουμαίες του Πειραιά (1928).

ΤΙ ΘΑΛΕΓΑΝ ΑΝ ΕΛΕΓΑΝ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑΝ
— Παιδί δὲν εἶδα, φίλε μου, τὴ γυναῖκά σου πὲ χειρότερα χάλια.
— Ἀγαπητή μου, ὁ μόνος λόγος γιὰ τὸν θάνατόν τῆς εἶναι ἡ παντοειδὴς εἶδη τῶν χροιάς σου. Γιὰ σένα δὲ δίγω παντάρια.
— Τίποτε δὲν μ' ἀρέσει περισσότερο ἢ νὰ κάθωμαι εἰς κέντρον γεμάτου κόσμου. Πρῶτον τὸν μολυσμένον ἀέρα.
— Θὰ μ' ἀρεσε νὰ πηγαῖω στὴν ἐκκλησία, ἂν δὲν ὑπῆρχον οἱ λόγοι τοῦ ἱεροκήρυκος.
— Ἐλα σπύρι, μῦρ, φίλε μου, νὰ φάω ἀπόψε μαζί. Σὲ δεικνύω τίποτε δὲν θαυμάζει τὴ γυναῖκά μου ὅσο νὰ τῆς πηγαῖω μουσαχρούς.
— Μοῦ ἐστάθη ἀδύνατον νὰ διακόσω τὸ διόλιόν σας. Εἶνε ἀνδρέστατον.
— Τὸ γλυκὸ ποῦ φταίνατε, κυρία μου, εἶνε φρικώδες. Τί ιδέα σας κατέβη νὰ μοῦ προσάρετε πικρὸ πρᾶγμα;
— Τὸ παιδάκι σας εἶνε ἀσχημὸ καὶ ἀνόητον. Σας μοιάζει τελείως.

Ἄν δεν υπήρχαν τα «κατά συνθήκη ψεύδη» («Βραδυνή», 1926).

ΠΩΣ ΦΟΒΕΡΙΖΟΥΝ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ
κατὰ τὰ ἐπαγγέλματά των
Ὁ μανιόβης: Θὰ σοῦ δείξω ἐγὼ τί εἶσι βερύκοκκον!
Ὁ ράφτης: Ἔχω ράμματα γιὰ τὴ γούνα σου!
Ὁ γιαντρός: Θὰ σὲ σκοτώσω!
Ὁ ὀφθαλμολόγος: Θὰ σοῦ βγάλω τὰ μάτια!
Ὁ κουρεύς: Θὰ στὰ ξουρίσω!
Ὁ παπᾶς: Θὰ σοῦ ἀλλάξω... τὴν πίστη!
Ὁ ψάλτης: Θὰ σοῦ ψάλλω τὸν ἀναβαλλόμενον!
Ὁ μάγειρας: Θὰ σὲ κάνω μὲ τὰ κρομμύδακια!
Ὁ πλοίαρχος: Θὰ σὲ πνίξω!
Ὁ ψαράς: Θὰ σοῦ φέρω τὸ ψάρι στὰ χεῖλιά!
Ὁ τσαγγάρης: Θὰ σοῦ βάλω τὰ δὺ πῶριε σ' ἕνα παπούτσι!
Ὁ σωφῆρ: Θὰ σὲ στεῖλω στὸν ἀγύριστο!

Κάθε επαγγελματίας εκφράζεται διαφορετικά όταν θέλει να φοβηρίσει κάποιον (1923).

Ἡ χειμωνιάτικη Αἴγινα κάπου το 1930.